

IE.
f 300.
„ 10.
bij een der
ndant van

reesters en,
os gegeven.
eraangenaamt

en tijd geduurd
u eens mogen
is van mijne
is te onderzoec-
zou zijn in het
st het tocht dat
et aan verbon-

woord. „Ik ben
en. Versat mij
aangesproken
doorgaans met
genade. Als
dan zeg ik bij
t ik toch nood-
daar bleef het
is, bij wien ik
fven komt bij
en later, oeh
ikkeld in mijn
en achtergrond
jn eer en ook
r het gaat he-
vas er nu een
even heen gaan
ar ik ben van
er te worden,
so 's jaars, en
an deed, ver-
gift te willen
e.d.B.a./2.50
ok f.2.50 als
ter plaats en
naar dit neeu

onze gesprek-
en het woord
tuge schenken
n toe; terwijl
e toe treden,
r „moeten uw
doen als ze er
; het gaat den
annen; hierin
en beiden tot
moeten weer
en; hare hulp
ren kracht, en
ren vroeg zijn
ik des Heeren,
in 3”

als ze willen,”
beiden wilden
er ter plaatse,
1”, maar toch
n dicht in de
„Nu, ik ga er
n nog een ver-
steunen door
van straks en
jst opnieuw,
zijn.” — „Nu
als niemand
er voor aan-

rustigers toe,
n bracht ook
te aan.
naar Amster-
rijksche con-
nien heengaan
eelden mij tel-
dacht:

is sterkte uit,
weer bij ver-
chen moeten
plaats moeten
chter zal ons
een de zegen
ij, die het ons

R. Wzn.,
Vermeerdering
n.

C. Punt, te
femeente 5.
Werk. Schul-
tal Comité te
H. f. 1750.
r W. Hovy,
or Ds. N. A.
Kdijk a/2.
an, van Me-
an N. N. te
W. Hovy, van
ten: door de
preekbeurt te
or den heer
preekbeurt te

an, van N. N.
ge vrienden,
g ingekomen
n van N. N.
ereen. Vrien-
hare samen-
koffer” f. 10;
an N. N. te

ingmeester.
SKERK
OS.
OKFF.
OS.

MDRUKKERIJ
ERDAM.

De Heraut

VAN DE

Gerestoreerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad N°. 124).

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE, Abonneementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE van De Heraut, Warmoesstraat 106, Amsterdam.
Insendingen die later dan Donderdag 's namiddags te 12 ure worden ontvangen kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Zondag 17 April 1887. N°. 486.

Abonnementsprijs: franco aan huis, per drie maanden f.1.20. Afzonderlijke nummers aan het Bureau 10 Cent.
Abonneementen worden aangenomen door alle Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. en aan het Bureau, Warmoesstraat 106, te Amsterdam.
Advertentie: van 1 tot 6 regels 80 Cent; voor elken regel 15 Cent.
Aanvragen en vermelding van hetgeen en Verslagen van Vereenigingen 10 Ct. per regel.

Van des menschen verlossing.

ACHTSTE ZONDAGSDEELING.

V.

De Heere zegene u, en be-
hoede u.
De Heere doe zijn aange-
zicht over u lichten, en zij u
genadig!
De Heere verheffe zijn aange-
zicht over u, en geve u vrede!
Num. 6:24-26.

Omtrent de kennis, die de vaders van ons van de heilige Drieëldigheid hebben bezeten, mogen we ons geen verkeerde voorstelling vormen.

Meer dan eens toch heeft men het doen voorkomen, als zou én Adam in het Paradijs, én Noach in de arke, én Abraham bij Mamre reeds even klaar en helder inzicht in dit diepste aller mysterien hebben bezeten, als in later eeuwen aan de kerk des Nieuwen Verbonds werd gegund. Terwijl anderen op hun beurt, het ongerijmde van zulk een voorstelling van zaken inziet, in volstrekte zin alle kennis hoegenaamd van dit mysterie aan de geloovigen der Oude Bedeeling ontleiden. Beide eenzijdige en onwaarschijnlijke beschouwingen, die dienen bestreden.

De belijdenis van de heilige Drieëldigheid, gelijk de kerk des Nieuwen Verbonds die thans bezit, komt op de wijze, waarop de kerk die thans geformuleerd heeft, zelfs in gansch den Bijbel, zoo Oud als Nieuw Verbond, niet voor; en tegen de zoo vaak gemaakte opmerking, dat zelfs de naam van den Drieëldigen in heel de Heilige Schrift niet wordt aangetroffen, is metterdaad niets in te brengen. Gold het derhalve dien naam van Drieëldigen God, en de aldus genoemde onderscheiding in Personen, dan zou voetstoots zijn toe te geven, dat niet alleen de oudvaders van deze zaak geheel onkundig bleven, maar dat, naar alle waarschijnlijkheid, zelfs de Heere Jezus en zijn apostelen nimmer 't zij dien Naam, 't zij de vermelding van de drie Personen op hun lippen namen.

Maar in dien naam van Drieëldigen en in die benoeming van Personen ligt nu juist niet de hoofdzak. En die naam en die Persoonsbenoeming zijn bijkomstig, terwijl de hoofdzak juist hierin ligt, dat God de Heere alzo in zich zelf bestaat en naar de mate van onze bevattelijkheid alzo door ons gekend wordt.

Niet alsof hierin de zeer bepaalde Belijdenis van den Drieëldigen en van de drie Personen in het ééne Goddelijk Wezen voor onverschillig werd verklaard, zoodat men ook nu nog, nadien eenmaal de kerk tot deze Formulering kwam, ongehinderd en zonder schade dezen naam en deze Persoonsbenoeming op zij zou kunnen zetten. Dit toch ware geheel het doel van de Belijdenis der kerk miskennen; en de uitkomst heeft dan ook geleerd, dat nog nimmer zulk een poging, om aan de gekijkte formule te ontkomen, voorkwam, dan juist bij godgeleerden, die tegen de zaak zelve bedenking hadden, en wel waarbij het mysterie zelf der heilige Drieëldigheid aantastte.

Het is toch ganschelijk niet waar als zou de kerk des Nieuwen Verbonds geen andere roeping hebben, dan om de naakte Schriftwoorden eenvoudig na te spreken. Naspreken is geen geestelijke arbeid, en wel verre van zijn kerk tot zulk een werk-

tuiglijk naspreken van klanken te roepen, gaf de Heere Jezus haar veel meer de gewichtige taak, om den inhoud der Heilige Schrift op te nemen in het menschelek bewustzijn; in dat bewustzijn met de leugen die er tegenover staat te laten worstelen; en als vrucht van deze worsteling tot een zoodanige Belijdenis van het goddelijk mysterie te geraken, dat ze als uit ons menschelek bewustzijn werd teruggegeven; en wel teruggegeven in zulk een taal en in zulke bewoordingen, als, ter afwerping van elke ketterij, door ons menschelek bewustzijn geëischt werd.

En meen niet, dat deze arbeid der Christelijke kerk om, tegenover de leugen en ter afsnijding van alle ketterij, den inhoud der Heilige Schrift uit het menschelek bewustzijn te reproduceren, alleen een inspanning van het denken vorderde en dus uitsluitend op de kracht der hersenen en de studie der geleerden aankwam. Zoo lag het volstrekt niet. Integendeel is de Belijdenis der waarheid nooit één enkele stroospier verder gekomen, zoolang het een steekspel tusschen de godgeleerden bleef, en eerst dan, als heel de kerk, in al haar rangen en standen aan zulk een strijd deelnam, en al het volk er over sprak en er over dacht en er in meeleefde, ja, als ten slotte de volkstoestand er door beheerscht en de internationale verhoudingen er naar geregeld werden, eerst dan is er winst voor de Belijdenis tegenover de ketterij geweest.

Wat wij thans met zuiver maatgeluid jubelen mogen van den hoogheiligen Persoon van den Middelaar, en van zijn twee naturen, en van de tweedheid van wil in hem, en van alle rijke gevolg, dat hieruit voortvloeit voor het Messiaswerk, is de vrucht van een geestesarbeid waar eeuwen aan zijn opgeofferd, waar stroomden bloeds om vergoten zijn, en waardoor heel de geschiedenis der wereld een andere gedaante verkreeg.

Zoo en niet anders is die scherpe formulering tot stand gekomen, en elk pogen, dat thans weer wordt aangewend, om aan de klem der scherpe formulering te ontkomen, gaat bijna altoos uit van den heimelijken toelg, om de waarheid der Heilige Schrift weer terug te dringen en nogmaals ingang te verschaffen aan allerlei hoogstbedenkelijke ketterij.

Men ziet dit thans weer aan de Vermittelingsleer, die gedurig verklaard, dat de oude formulering omtrent den Persoon des Middelaars hun niet meer bruikbaar voorkomt, maar dan ook telkens kunnen betrappt worden op allerlei ketterische gevoelens, waardoor het eens zoo algemeen veroordeelde Monophysitisme en Monothetisme (d. i. de leer dat uit de beide naturen in den Middelaar een soort nieuwe, hogere natuur samengemengd was) als de eigenlijke zin van dit mysterie bepleit wordt. En eveneens zag men dit, toen voor korte jaren de hoogleeraar Doedes in zijn kritiek op den Catechismus en de Confessie, op even bedenkelijke wijze aan de scherpe formulering van Gods heilige Drieëldigheid tornde, maar dan ook even spoedig verried, dat zijn gevoel over den Tweeden Persoon feitelijk de belijdenis der Drieëldigheid zelve ophief.

Men hoede zich dus wel, om met zekere onverschilligheid of minachting op die eertijds gevonden formuleringen naar te zien. Die formuleringen zijn tot den prijs van veel angst en moeite, meest van veel bloed en tranen door Jezus' kerk gekocht. Ze zijn gevonden in een tijdperk toen een ieder inleefde in de vraagstukken, waartoe zulk

een mysterie aanleiding gaf. Toen de knapste en helderste koppen het voor en tegen gewikt en gewogen hebben. Toen geen bedenking, die uitdenkbaar was, niet werd ingebracht en niet van alle zijden getoetst en weerlegd werd. En toen met name geen enkel woord der Heilige Schrift, dat licht over zulk een mysterie spreiden kon, veronachtzaamd of overgeslagen werd.

Wie nu geloofd dat het leven der kerk en haar strijd en haar moeite niet maar de vrucht is van een spel van wisselvalligheid, maar onder het koninklijk regiment van haar Heer staat, en alzo de leiding van den Heiligen Geest vertoont, die zal dan ook bekennen, hoe ongeestelijk, overmoedig en aanmatigend het is, zoo één enkel mensch, ook al ware hij de geleerdste kop, die ooit uit menschen geboren werd, zich met zijn eigen bijzonder inzicht stelt tegenover het resultaat van zulk een reuzenworsteling, en zoo eens als resultaat van zijn abstracte studie u melden komt, dat eigenlijk heel deze oude voorstelling en heel deze scherpe formulering niet deugt.

Er ontbreekt in zulk een overmoed historische zin; er ontbreekt in een geest van waardeering; er spreekt atomistische zelfgenoegzaamheid uit; de reuke der genade is er niet aan, omdat al zulk voorgeven gespeeld is aan geestelijke kennis van het werk dat de Heere Christus nu deze achttien eeuwen in en door zijn kerk heeft gewrocht.

Maar even ongeoorloofd en zondig als het is, om, nu eens deze geformuleerde Belijdenis, als vrucht van geestelijke worsteling gevonden werd, te doen als bestond ze niet en ze te minachten, evenmin gaat het aan, om deze formulering reeds in die eeuwen te gaan zoeken, toen de Heere zijn kerk nog niet in dezen tijd had ingeleid.

Elk tijdperk in het aanzijn van Christus' kerk op aarde had een eigen roeping en in overeenstemming met deze roeping heeft de Heere zijn kerk dan ook beurtelings op geheel andere deelen der wereld doen werken.

Toen de tijd gekomen was om de waarheid Gods uit ons menschelek bewustzijn te formulieren, heeft de Heere zijn kerk in het Westen geplaatst en onder de volken die Grieksch spraken. Gelijk toch bekend is verschillen wij Westelingen, daarin vooral van de Oostersche natien, dat bij den Oosterling meer het leven van verbeelding en intuïtie spreekt, terwijl wij in het Westen meer de gave van het heldere bewustzijn ontvingen, een verschil dat dan ook uitkomt in de taal en zeggwijze; iets wat een ieder merkt, die de taal en uitdruckswijze van de Heilige Schrift vergelijkt met wat in ons land wordt geschreven.

Maar eer de kerk van Christus geroepen werd tot de veelomvattende taak, om den inhoud der Heilige Schrift te formulieren, wachtte haar vooraf een geheel andere roeping t. w. om den inhoud der Heilige Schrift te leveren. Het werk niet der kerkvaders, maar der profeten en apostelen. En hiertoe nu zouden wij, Westelingen, gansch onbekwaam zijn geweest. Daartoe had God de Heere een geheel ander soort van menschen verkozen en die menschen geheel anders toebereid. En zoo kon het dan niet anders of de kerk des Ouden Verbonds, die een geheel andere roeping bezat, en voor die geheel andere roeping geheel andere gaven ontving, moest dan ook wel op een andere wijze dan wij, diezelfde waarheid die ons zalig maakte bezitten.

Ligt onze roeping op het terrein van het

bewustzijn, en daarmee saamhangende, van de Formulering, de roeping der oude kerk lag op dat terrein niet. Noch de patriarchen noch de profeten noch de apostelen hebben dan ook ooit in vaste omschrijvingen geformuleerd.

Hun wereld, waarin ze leven is een geheel andere. Hunner was die diepte en ontvankelijkheid des gemoeds, die juist kracht geeft en bekwaam maakt, om zonder den strijd en de worsteling van het bewustzijn, veel vaster en dieper en juist indruk van de zaak zelve te ontvangen, dan wij dit in den spiegel van ons helderst bewustzijn ooit vermogen.

Het dient dus tot niets, of men al uit enkele plaatsen der Heilige Schrift van het Oude Verbond enkele gegevens saamleest, om daarmee te bewijzen, dat ook Adam, ook Noach, ook Abraham en Mozes reeds in de belijdenis van den Drieëldigen God hebben gestaan. Van geformuleerde belijdenis is toch noch in Mozes' boeken noch in de geschriften der profeten ook maar schijn of schaduw te vinden. Die hoort daar niet thuis. Dit bij Mozes en de profeten te zoeken is even ongerijmd als dat men gegraveerd goud in de goudmijn of een geslepen diamant in de bergen zocht. Integendeel alle formulering was bij hen ondenkbaar en onbestaanbaar. Zij leverden het goud, dat de kerk des Nieuwen Verbonds eens graveeren zou. Zij leverden de diamanten die eens de kerk na Christus' hemelvaart in glans en schittering slijpen zou. Zelf te graveeren, zelf te slijpen ging tegen hun roeping in. Dit kon bij hen niet. Dit bij hen te onderstellen verwart alle helderheid van begrip.

Maar al moet dus met kracht en ernst staande gehouden, 1°. dat niemand de eens gevonden formulering vermetel en aanmatigend verwerpen mag; en 2°. dat niemand de formulering zoeken mag in de periode toen de kerk nog niet aan deze formulering toe was, — even beslist dient beleden, dat de geloovigen onder het Oude Verbond zeer stellig en ongetwijfeld al zijn gehouden niet alleen van alle dusgenaamde Afgoderij, maar ook van het even schadelijk Afgodendom, en het nog doodelijker Deïsme, en derhalve gestaan hebben in datzelfde geloof aan datzelfde Eeuwige Wezen, dat thans bij ons zijn uitdrukking vond in de Belijdenis van den Drieëldigen God, alsmede dat zij van dit Eeuwige Wezen geheel dezelfde werkingen ervaren hebben, die wij thans uitdrukken door te spreken van de werkingen van Vader, Zoon en Heiligen Geest.

Van Adam vóór den zondeval geldt dit zelfs in bijzondere mate. Zijns toch was niet alleen een oorspronkelijke gerechtigheid, maar ook een oorspronkelijke wijsheid, en daarmee een onmiddellijke kennis van den Almachtige, die hem de volle genieting van den Eeuwige schonk. Van Adam sprekende, moet men dus geen kracht van bewijs zoeken in wat in Gen. 1:27 staat, t. w. dat God zeide: „Laat ons menschen maken naar ons beeld en onze gelijkenis”; immers niets waarborgt u dat Adam van dit zeggen kennis droeg. Het tot ons gekomen bericht toch vermeldt het niet als een zeggen tot Adam, maar als iets dat gesproken werd eer Adam geschapen werd. Neen, Adams staan in geloofs- en levensbetrekking tot den wezenlijken, levenden God, Vader, Zoon en Heiligen Geest, moet afgeleid uit den staat der rechtheid, en was daarin gegrond.

Na den zondeval daarentegen, toen de kennis verduisterd was, en nevelen voor het zielsoog togen, toen ja, moest er onder-

richting en inleiding in de waarheid komen, en toen heeft God de Heere op gansch wonderlijke wijze allengs het zielsoog zijner geloovigen voor zijn wonderlijk Goddelijk Wezen ontlooten.

En hier nu aan toegekomen, dan voorzeker is het beroep op al die Schriftwoorden des Ouden en Nieuwen Verbonds op zijn plaats, waar ook zonder formulering toch zoo duidelijk en klaar het ééne Goddelijk Wezen zich in de meerderheid van Personen aan zijn volk openbaart, en zoo onderscheidenlijk zijn werkingen naar zijn geloovigen laat uitgaan. „Laat ons menschen maken naar ons beeld en onze gelijkenis” in het meervoud met het daarop volgende: „En God schiep den mensch naar zijn beeld en zijn gelijkenis” in het enkelvoud, blijft dan ongetwijfeld reeds op de eerste bladzijde der Heilige Schrift de stellige aanwijzing van een Eeuwige Wezen, dat noch Polytheïsten noch Pantheïsten noch Deïsten mogen verstaan, maar als Drieëldigen beleden moet, zonder dat de dwaze tegenverp, als hadden we hier met een „majesteits-meerderheid” te doen, ons ook maar een oogenblik op mag houden; daar toch ieder thans genoegzaam weet, dat zulk een majesteits-meervoud in Mozes' dagen ganschelijk onbekend was.

Maar toch hoe hooge waardij ook aan deze uitdrukkingen zij toe te kennen, toch ligt hierin het zwaartpunt niet, en veel sterker gewicht moet dan ook ten deze vallen op de Theophaniën, op de Messiasverwachting en op de zending van den Heiligen Geest.

Op de Theophaniën, d. i. op die wondere verschijningen van den Middelaar aan Abraham en Hagar, aan Isaak, aan Jacob, aan Mozes, aan Jozua, bij Bochim, aan Gideon, aan Simsons moeder, en waar al niet meer. Algeader verschijningen, waardoor de starheid van het Deïsme afgesneden werd en de zaak van het Trinitatis mysterie openbaar werd.

Op de Messiasbelofte, die heel Israëls geschiedenis door doelt op een komen van God tot zijn volk, dat God toch in den hemel blijft, en alzo de majesteit van het mysterie zich al nader ontsluit.

En eindelijk de zending van den Heiligen Geest, die, gelijk breder in onze artikelen over het werk van den Heiligen Geest ontvouwd werd, reeds op allerlei wijs in Israël als van den Messias onderscheiden en toch God tot het hart brengend, openbaar werd.

En het is, dank zij deze schitterende openbaringen, zoo in woord als in persoon en in daad, dat God de Heere vanouds zijn volk getroost heeft, dat ze den Vader hadden en kindsgenade genoten, den Zoon eerden en in Hem heil zochten, en den Heiligen Geest inriepen, als komende zoo eerst de zalige gemeenschap des Heeren tot hun hart.

KUYPER.

„Hij wekt mij het oor.”

De Heere HERAUT heeft mij een tong der geleerden gegeven, opdat ik wete met den mond een woord te spreken dat recht is. Hij wekt mijn oren, dat ik hoor, gelijk die geleerd worden.
Jesaja 50:4.

Tot welk leven, tot welke wereld keeren we elken morgen uit onzen slaap terug?

We lagen in onbewuste sluimering verzonken. Ons oog had zich gesloten. Donkerheid was over ons getogen, en terwijl we over ons

Iets over het Antinomianisme in de 17e eeuw.

XXII.

DE THEOLOGISCHE STUKKEN.

Nog een serie van de antwoorden, door Ds. Stroobant op de vragen der deputatie gegeven, hebben we te bespreken, willen we ten minste volledig zijn. Het betreft den predikdienst.

Daaromtrant luidde de eerste vraag der afgevaardigden: Is de predikdienst noodig en van God ingesteld? waarop het antwoord was, ja; vgl. Matth. 28:19; en de tweede: Wordt hiervoor niet een bijzondere roeping en zending geëischt? waarop het antwoord was: Ja; vgl. Rom. 10:15; en de derde: Of niet bekwame broeders, al hebben zij die roeping wel, toch moeten prediken? waarop wederom het antwoord was: Neen. Maar, zoo moesten de afgevaardigden der Classis wel weer vragen: waarom gaat Ds. Stroobant toch met Verschoor mee, waarom weerstaat hij hem niet, als hij beweert, dat er geen bijzondere roeping noodig is voor de verkondiging des Woords. En mag al de leeraar van meening zijn, dat de predikdienst tot het einde der wereld blijven zal, en oordeelen: dat

men in de eene gemeente niet opnemen mag, die in een andere gemeente wonen en daar nog satisfactie behooren te geven omtrent leer en leven, zijn spreken en handelen is in lijnrecht strijd met zijne verklaringen op de hieromtrant door de Classis gedane vragen.

Zeker hebben de afgevaardigden der Classis niet gedacht, toen zij hunne laatste beschouwingen over Stroobant's theologische stellingen voorgelezen hadden, dat hun werk voltooid was. Immers had de beschuldigde reeds te voren een wijdoopig schriftelijk antwoord op het voorgaande rapport der gedeputeerden overgelegd met verzoek, hem nu voor gepurgeerd te houden. Dat stuk is niet malach. Hoofdzakelijk komt het hierop neer:

1. Het antwoord der afgevaardigden behoort niet tot het wezen der zaak.
2. Tevens getuigt het van hunne verlegenheid, daar zij niet mededeelen, wie de getuigen zijn welke hem tegen spreken en wat onwaars in zijne bewijzen is.
3. De schrijver trekt de autoriteit der gedeputeerden in twijfel, want hij is niet bij hunne benoeming (6 October) tegenwoordig geweest en heeft geen officieel bericht hieromtrent van Classis-wege ontvangen.
4. Stroobant houdt de deputatie voor partijdig, omdat zij zijne bewijzen niet als voldoende aangenomen hebben, maar hem voor ketter blijven houden.
5. Hij ontkent de geldigheid der getuigen, omdat zij in eigen zaak getuigen.
6. Hij loochent de intentie, dat hij de Classis heeft willen beleedigen.

7. Hij ontkent, dat hij overlang suspect was van ketterische gevoelens. Immers:

1. zijn de beschuldigingen tegen hem eerst bij het beroep naar Gapinge ingekomen;
2. is vóór het beroep onderzoek naar hem gedaan door een der afgevaardigden en twee predikanten.
3. Hij verklaart, dat hij niet helpen kan (evenmin als ieder ander predikant), dat hem suspiciën achterna gingen. Die omtrent hem zijn lasteringen.
4. Hij protesteert tegen de bewering, dat zijn kerkeeraad niet kan oordeelen over Hattemismen.
5. Hij geeft een ander verslag van het gepasseerde op wagen en schuit.
6. Hij neemt zijne getuigen in bescherming.
7. Hij bespreekt zijn gesprek met juffrouw Roman, die bij zijne bevestiging ter kerk is geweest, nooit tegen hem geprotesteerd heeft vóór zijne bevestiging en dus het recht mist om nu terug te komen op wat voor dien tijd geschied is.
8. Hij toont aan, dat het een leeraar vrij staat, ja, dat hij, volgens het formulier der bevestiging, verplicht is, de ketterijen te wederstaan. Wat hij toch niet doen kan, zoo hij ze niet kent.
9. Hij erkent, dat een leeraar, die een dwaling opdringt, een ketter is. Doch van dit kwaad is hij zich niet bewust.
10. Hij handhaaft zijne getuigen à décharge.

Wie dit korte overzicht van een lang stuk, vol scherpe en harde verwijtingen tegen de Classis en hare gedepu-

teerden, leest en herleeft, zal Stroobant gelukkig prijzen, dat hij in de 17e eeuw leefde en niet in de als verdraagzaam hooggeprezene 19e eeuw. Nu heeft hij de lankmoedigheid ondervonden, die liever recht dan verdrif. Nu is hij met die teederheid behandeld, welke de kerk van Christus altijd behoort te hebben, wanneer zij dwalenden ontmoet. Zijn geschrift werd den gedeputeerden ter beantwoording in handen gesteld. Tot verdere behandeling der zaak werd de 2e Maart bepaald. Daar echter Stroobant ziek was op dezen datum, werd zij tot den 9en uitgesteld.

Doch ook nu was de beschuldigde niet ter Classis. In zijne plaats verschenen twee ouderlingen van Hoeck met een geschrift van hun leeraars hand, waaruit bleek, dat deze de juistheid van zijne feitenbeschrijving volhield, alsmede de gereformeerdeheid van zijne gereformeerde stellingen, waarna hij verzocht zijne antwoorden over de leerstukken des geloofs over te lezen, te resumeren en na lecture te oordeelen, of zij recht gereformeerd zijn of niet, en volgens hetzelfde mij in dezen als een rechtzinnig leeraar te justificeeren, of anderszins in mijne antwoorden schriftelijk mij aan te wijzen, wat in deze, volgens het oordeel der Eerw. broeders, heterodox en niet recht gereformeerd zij, opdat deze zaak gedeponeerd worde en ik wete mag, waarna ik mij te reguleeren hebbe.

DE GAAY FORTMAN.